

Dit artikel is verschenen in en geschreven voor het tijdschrift Juridisch up to Date. Het artikel is met veel aandacht en zorgvuldigheid geschreven, maar bevat informatie van algemene aard. Juridisch advies is echter altijd maatwerk. Wint u dus altijd deskundig juridisch advies in. (Lees onze disclaimer).

Jutd 2016/0039 Overzicht van actuele ontwikkelingen op goederen- en faillissementsrechtelijk terrein

Jutd 2016/0039 d.d. 01-04-2016

Auteur(s): mr. dr. F.A. van Tilburg, Van Iersel Luchtman advocaten, mr. C.A.G. Krüger, Van Iersel Luchtman advocaten, mr. C.A.M. Slegers, Van Iersel Luchtman advocaten, mr. M.L.G. Otto, Van Iersel Luchtman advocaten.

Inleiding

In deze bijdrage schenken wij aandacht aan recente ontwikkelingen ten aanzien van wetgeving en jurisprudentie op het gebied van goederen- en faillissementsrecht. Daarnaast komt ook ander nieuws dat samenhangt met deze rechtsgebieden aan de orde. In deze bijdrage worden de ontwikkelingen besproken van de periode 1 juli 2015 tot 1 maart 2016. Vanwege de grote hoeveelheid jurisprudentie worden uitspraken slechts beknopt besproken en wordt ook verwezen naar eerdere artikelen hierover in JutD.

Wetgeving - Herijking Faillissementsrecht

Het wetgevingsprogramma Herijking Faillissementsrecht beoogt het faillissementsrecht op drie gebieden (de zogenaamde "pijlers") te wijzigen, te weten de mogelijkheid tot fraudebestrijding, het versterken van het reorganiserend vermogen van bedrijven (waartoe de WCO I, II en III behoren) én het moderniseren van het faillissementsrecht (Kamerstukken II 2012/13, 29 911). In het navolgende wordt kort ingegaan op de inhoud van de wetsvoorstellen binnen dit programma en op de ontwikkelingen in het wetgevingsproces.

Strafrechtelijke en civielrechtelijke aanpak faillissementsfraude

Het wetsvoorstel Bestrijding faillissementsfraude beoogt de mogelijkheden tot strafrechtelijke aanpak van faillissementsfraude te versterken. Het wetsvoorstel Civielrechtelijk bestuursverbod maakt het mogelijk om faillissementsfraude eveneens civielrechtelijk te sanctioneren door het opleggen van een bestuursverbod. Beide voorstellen zijn op 17 juni 2015 plenair door de Tweede Kamer behandeld en op 23 juni 2015 met algemene stemmen aangenomen (Kamerstukken II 2014/15, 33 994 en 34 011). Met betrekking tot het wetsvoorstel Bestrijding faillissementsfraude is er een amendement van het lid Gesthuizen aanvaard. Het amendement strekt ertoe dat de straf voor het opzettelijk niet voldoen aan de administratieverplichting wordt verhoogd van twee naar vier jaar. In het najaar is met betrekking tot beide wetsvoorstellen inmiddels het uitgebrachte verslag van de Eerste Kamer beantwoord en heeft de Eerste Kamer besloten om een nader voorlopig verslag uit te brengen.

Versterking fraudesignalerende rol curator

In het kader van de aanpak van faillissementsfraude past ook het wetsvoorstel Versterking positie curator. Dit wetsvoorstel beoogt in een versterking van de fraudesignalerende rol van de curator te voorzien. Daarnaast bevat het wetsvoorstel concretere informatieverplichtingen van de failliet ten opzichte van de curator en voorziet deze in een

nauwere samenwerking tussen de curator en de rechter-commissaris. Het wetsvoorstel is op 10 juli 2015 ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2014/15, 34 253). Naar aanleiding van het wetsvoorstel heeft de Tweede Kamer verslag uitgebracht op 30 oktober 2015 (Kamerstukken II, 2015/ 16, 34 253, nr. 5). De minister van Veiligheid en Justitie heeft in zijn voortgangsbrief van 18 december 2015 toegezegd de in het verslag gestelde vragen begin 2016 te beantwoorden. Voor meer informatie over de inhoud van het wetsvoorstel verwijzen wij naar het eerder gepubliceerde artikel van mr F.F.A. Smetsers over het wetsvoorstel (JutD 2015-0056).

Codificatie pre-pack

Met de Wet continuïteit ondernemingen I (WCO I) wordt de in de praktijk reeds gebruikte 'pre-pack' voorzien van een wettelijk kader (Kamerstukken II 2014/15, 34 218). Bij een pre-pack stelt de rechtbank een beoogd curator aan die de mogelijkheden van een activatransactie onderzoekt en indien deze transactie mogelijk blijkt, wordt deze direct na de faillietverklaring bewerkstelligd. Inmiddels heeft de Tweede Kamer afgelopen najaar verslag uitgebracht over het wetsvoorstel. De nota naar aanleiding van het verslag zal begin 2016 aan de Tweede Kamer worden toegezonden.

Dwangakkoord buiten faillissement

De Wet continuïteit ondernemingen II (WCO II) maakt het mogelijk om buiten een faillissementsscenario schulden te herstructureren door een schuldeisersakkoord buiten faillissement te introduceren. Dit buitengerechtelijk schuldeisersakkoord zou het mogelijk moeten maken dat een faillissement voor (een onderneming met) winstgevende bedrijfsactiviteiten kan worden voorkomen door de schulden van de onderneming te herstructureren. Over het voorontwerp heeft inmiddels consultatie plaatsgevonden. De bedoeling was om het wetsvoorstel in het najaar van 2015 voor te leggen aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Er werd echter geconstateerd dat op een aantal punten van het wetsvoorstel nader onderzoek en overleg nodig was. Voorbeelden van deze punten zijn de rechten van aandeelhouders en de wijziging van toekomstige verplichtingen uit lopende overeenkomsten. Verwacht wordt dat het wetsvoorstel dit voorjaar alsnog voor advies naar de Raad van State kan worden toegezonden. Voor een inhoudelijke uiteenzetting van het wetsvoorstel verwijzen wij naar het artikel van mr F.F.A. Smetsers en mr H.M. Braat dat eerder in dit blad is gepubliceerd (JutD 2014-0113).

Doelmatige afwikkeling van het faillissement

De Wet Continuïteit ondernemingen III (WCO III) introduceert maatregelen die beogen de curator beter in staat te stellen om het faillissement doelmatig af te wikkelen (Kamerstukken II 2014/15, 33 695). Zo bevat het wetsvoorstel een regeling die de tijdelijke voortzetting van de onderneming door de curator faciliteert door te bepalen dat leveranciers onder bepaalde omstandigheden verplicht zijn om door te leveren aan de gefailleerde vennootschap. In het kader van dit wetsvoorstel is er in opdracht van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een rechtsvergelijkend onderzoek verricht naar de positie van de werknemer bij het faillissement van de werkgever. De resultaten van het onderzoek hebben de minister van Veiligheid en Justitie ertoe doen besluiten het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) te vragen een empirisch vervolgonderzoek uit te zetten. Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen in de rol die de arbeidsrechtelijke positie van werknemers in de praktijk speelt bij de wijze waarop wordt geprobeerd financieel noodlijdende ondernemingen te reorganiseren en de gevolgen die het gekozen traject heeft (gehad) voor de betrokkenen. Op basis van de

resultaten van dit onderzoek zal de minister in overleg met de minister van SZW beoordelen in hoeverre de positie van werknemers bij surseance van betaling of faillissement moeten worden aangepast. De uitkomsten hiervan kunnen worden meegenomen bij de voorbereiding van de WCO III.

Modernisering van de faillissementsprocedure

Het doel van de wet Modernisering faillissementsprocedure is om de faillissementsprocedure efficiënter en transparanter te maken en te zorgen dat de curator binnen deze procedure zijn taken eenvoudiger en doelmatiger kan uitoefenen en de schuldeisers en andere betrokkenen bij het faillissement beter worden geïnformeerd over de voortgang van de procedure. Zo wordt onder andere de faillissementsprocedure aangepast zodat technische hulpmiddelen kunnen worden aangewend (denk aan digitale informatieverstrekking en vergaderingen) en wordt het mogelijk om afwikkeling van het faillissement te versnellen door crediteuren een (aangescherpte) uiterste termijn te geven om hun vordering in te dienen. Het wetsvoorstel is gepubliceerd op internet voor consultatie en is voor advies naar verschillende organisaties gestuurd. De consultatietermijn is reeds op 1 maart 2016 verstreken.

Rechtspraak

Pre-pack: overgang van onderneming?

Zowel aan het faillissement van de garnalenverwerker Heiploeg als aan het faillissement van kinderopvangorganisatie Estro ging een pre-pack vooraf. Zoals in het voorgaande reeds vermeld, bestaat op dit moment nog geen wettelijke basis voor deze pre-packfase die aan een faillissement voorafgaat. In de faillissementen vond op en heel kort na datum faillissement een doorstart plaats en kwam de vraag aan de orde of sprake was van overgang van onderneming, waarop bepalingen uit het arbeidsrecht van toepassing zijn. Op grond van artikel 7:666 BW zijn de bepalingen omtrent de overgang van onderneming echter niet van toepassing, indien de werkgever in staat van faillissement is verklaard en de onderneming tot de boedel behoort.

Wat betreft Heiploeg heeft de rechtbank Overijssel in juli 2015 geoordeeld (ECLI:NL:RBOVE:2015:3589) dat artikel 7:666 BW van toepassing is. Het betreft dus geen overgang van onderneming, omdat de doorstartovereenkomst pas na datum faillissement is gefinaliseerd. Het was niet de oude vennootschap, maar de curator die met toestemming van de rechter-commissaris de doorstartovereenkomst heeft bekrachtigd en uitgevoerd. Zie over deze uitspraak ook het artikel van mr F.F.A. Smetsers en mr C.J. Meijer in JutD 2015-0092. Inzake Estro heeft de rechtbank Midden-Nederland op 24 februari 2016 (ECLI:NL:RBMNE:2016:954) een aantal prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. De vragen hebben betrekking op de verhouding van de pre-pack tot Europese jurisprudentie en regelgeving. De kantonrechter heeft al vastgesteld dat geen sprake is van overgang van onderneming in het geval van een faillissement dat gericht is op de liquidatie van de onderneming (op grond van artikel 7:666 BW). Aan het Hof van Justitie is nu de vraag voorgelegd of dit anders is wanneer een faillissement wordt gebruikt voor reorganisatie door middel van een pre-pack.

Pandrecht op gestold aluminium

Met betrekking tot het faillissement van Zeeland Aluminium Company N.V. (Zalco) zijn inmiddels al meerdere procedures gevoerd. In de procedure bij de rechtbank Amsterdam met uitspraak van 30 september 2015 (ECLI:NL:RBAMS:2015:4761) stond het pandrecht

van Glencore op het aluminium van Zalco centraal. Zalco had daarnaast aan twee andere partijen zekerheid verstrekt in de vorm van een eerste en tweede hypotheekrecht op haar opstalrecht en erfpachtrecht dat het fabrieksgebouw omvatte. Een belangrijk deel van het aluminium van Zalco bevond zich op datum faillissement in de ovens van de elektrolysefabriek. De curatoren waren niet in staat de kosten van het productieproces te dragen, waarna de fabriek is stilgelegd en het vloeibaar aluminium is gestold in de ovens. In de procedure stond de vraag centraal of het gestolde aluminium een bestanddeel was geworden van de oven, en daarmee van het fabrieksgebouw en onder het hypotheekrecht zou vallen, danwel dat hierop het pandrecht van Glencore was blijven rusten. Volgens de rechtbank is dat laatste het geval. De rechtbank heeft overwogen dat het aluminium een zelfstandige roerende zaak is gebleven, omdat het uit de ovens verwijderd kan worden zonder daaraan schade van betekenis toe te brengen (artikel 3:4 lid 2 BW). Dat hangt samen met de bijzondere omstandigheden van deze casus, waaronder het feit dat de ovens en de fabriek gesloopt gaan worden en slechts schrootwaarde vertegenwoordigen, waardoor het verwijderen van het aluminium geen waardevermindering van de ovens en het fabrieksgebouw zou meebrengen. De rechtbank kon daarom tot het oordeel komen dat het aluminium van de voor de sloop bestemde ovens kan worden afgescheiden en daarmee geen schade van betekenis wordt toegebracht en het aluminium ook door de stolling geen bestanddeel is geworden van de ovens of het fabrieksgebouw.

Verrekening en artikel 54 lid 1 Fw

Het arrest van de Hoge Raad van 10 juli 2015 (ECLI:NL:HR:2015:1825), -NJ 2015/353- heeft betrekking op de vraag of een beroep mag worden gedaan op verrekening na datum faillissement door een schuldenaar van gefailleerde. In deze zaak had Wemaro vóór datum faillissement een aantal vorderingen op derden gekocht van gefailleerde. Gefailleerde was op dat moment ook nog een geldlening aan Wemaro verschuldigd en een en ander zou met elkaar worden verrekend. In faillissement geldt de hoofdregel van artikel 53 Fw waarin is opgenomen dat diegene die zowel schuldenaar als schuldeiser van de gefailleerde is, zijn schuld met zijn vordering op de gefailleerde kan verrekenen, indien beide zijn ontstaan vóór de faillietverklaring of voortvloeien uit handelingen, vóór de faillietverklaring met de gefailleerde verricht. In artikel 54 lid 1 Fw is een uitzondering gemaakt op deze mogelijkheid. Diegene die een schuld aan de gefailleerde of een vordering op de gefailleerde vóór de faillietverklaring van een derde heeft overgenomen, en die bij die overneming niet te goeder trouw heeft gehandeld, is niet bevoegd is tot verrekening. Wanneer diegene het doel heeft om zichzelf de mogelijkheid van verrekening te verschaffen is geen sprake van goede trouw. In de onderhavige casus had Wemaro echter niet de schulden van een derde aan gefailleerde overgenomen, maar juist vorderingen van gefailleerde op derden. De Hoge Raad oordeelt dat artikel 54 lid 1 Fw op deze situatie geen betrekking heeft. Dat neemt volgens de Hoge Raad niet weg dat de curator in dat geval mogelijk een beroep toekomt op artikel 42 Fw (faillissementspauliana), of artikel 6:162 BW (onrechtmatige daad).

Overwaarde-arrangement

In zijn arrest van 16 oktober 2015 (ECLI:NL:HR:2015:3023) -JOR 2016/20- heeft de Hoge Raad antwoord gegeven op prejudiciële vragen die waren gesteld met betrekking tot de "faillissementsbestendigheid" van het regresrecht bij een overwaarde-arrangement. Bij een overwaarde-arrangement kunnen schuldeisers elkaar over en weer de mogelijkheid geven om van elkaars zekerheden gebruik te maken. Dit gebeurt door de overwaarde van de eigen zekerheid aan de andere schuldeiser te betalen, nadat een schuldeiser daarop eerst zijn eigen

vorderingen heeft verhaald. Voor wat betreft de overwaarde verkrijgt de doorbetalende schuldeiser een regresrecht op de schuldenaar. Wanneer de zekerheidsgerechtigde schuldeisers zich over en weer borgstellen voor de verplichtingen van de gezamenlijke schuldenaar is sprake van een wettelijke regresvordering op de schuldenaar (artikel 7:865 BW). Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid dat ook met de schuldenaar wordt afgesproken dat hij een vergoeding betaalt op moment dat de ene zekerheidsgerechtigde schuldeiser zijn overwaarde ter beschikking stelt aan de andere schuldeiser. Dit is een contractuele regresvordering. Van de contractuele regresvordering was in het arrest Bannenberg q.q./NMB-Heller (HR 9 juli 2004, JOR 2004/222) al geoordeeld dat deze faillissementsbestendig is, omdat deze voortvloeit uit een reeds bestaande contractuele regresvordering.

In het arrest van 16 oktober 2015 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat een pandhouder tijdens het faillissement van zijn pandgever inderdaad verhaal kan nemen op de opbrengst van de uitwinning van voorafgaand aan het faillissement gevestigde pandrechten, voor een vordering die is ontstaan op of na de dag van de faillietverklaring van de pandgever, mits die vordering voortvloeit uit een op de dag van faillietverklaring reeds bestaande rechtsverhouding met de gefailleerde. Een contractuele regresvordering voldoet daaraan. De Hoge Raad heeft echter ook geoordeeld dat de wettelijke regresvordering die voortvloeit uit artikel 7:865 BW niet kan worden aangemerkt als een rechtsverhouding waaruit het regresrecht van de borg reeds uit een bestaande rechtsverhouding met de schuldenaar/failliet voortvloeit. Een rechtsverhouding in die zin ontstaat dus wel indien de hoofdschuldenaar partij is bij - of als partij toetreedt - tot de overeenkomst van borgtocht of het overwaarde-arrangement, waardoor een contractueel regresrecht ontstaat. Zie over de faillissementsbestendigheid van het overwaarde-arrangement ook het artikel van mr. D.J.C. Nuijten in *JutD* 2015-0136.

Uitwinnen zekerheidsrechten die aan verpande vordering zijn verbonden

Op 18 december 2015 (ECLI:NL:HR:2015:3619) heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de bevoegdheid van een pandhouder om vorderingen te innen tevens de bevoegdheid omvat tot uitwinning van de aan die vordering verbonden zekerheidsrechten. Een pandhouder is uit hoofde van de uit haar pandrecht voortvloeiende inningsbevoegdheid tevens gerechtigd om het pandrecht op de aan haar verpande vorderingen op derden uit te oefenen. In deze casus had Pegas aan ABN AMRO een pandrecht verleend op de vordering die Pegas had op Marell. De vordering van Pegas op Marell was op haar beurt ook verzekerd door een pandrecht, namelijk een pandrecht op vorderingen van Marell op derden. Met zijn uitspraak maakt de Hoge Raad duidelijk dat de bevoegdheid van ABN AMRO om de vordering van Pegas op Marell te innen tevens de bevoegdheid omvatte tot uitwinning van de aan die vordering verbonden zekerheidsrechten. De Hoge Raad verwijst daarbij ook naar zijn eerdere arrest van 11 maart 2005 (ECLI:NL:HR:2005:AS2619). Vanwege deze bevoegdheid mag de pandhouder ook het recht van pandrecht openbaar maken en de vorderingen incasseren, in dit geval dus zowel de vorderingen van Pegas op Marell, als de vorderingen van Marell op derden die waren verpand aan Pegas. Met betrekking tot deze uitspraak verscheen eerder een artikel van mr F.F.A. Smetsers in *JutD* 2016-0016.

Omslag faillissementskosten bij onterechte incasso door curator

In zijn uitspraak van 5 februari 2016 (ECLI:NL:HR:2016:199) heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over de vraag of een pandhouder een aanspraak heeft op onmiddellijke uitkering uit de faillissementsboedel van door de curator ten onrechte geïncasseerde

debiteuren die verpand waren, zonder dat de pandhouder hoeft bij te dragen aan de algemene faillissementskosten (waaronder het salaris van de curator). In deze zaak had Rabobank aan de curator aangegeven als pandhouder zelf de debiteuren te willen gaan incasseren. De curator heeft echter het pandrecht van Rabobank betwist, weigerde Rabobank volledige toegang tot de administratie en is zelfstandig overgegaan tot het incasseren van de debiteuren. Rabobank startte een procedure en daarin is komen vast te staan in alle instanties dat de curator in zijn hoedanigheid onrechtmatig heeft gehandeld jegens de pandhouder door over te gaan tot de debiteurenincasso en het weigeren inzage in de administratie te geven. Dat brengt volgens de Hoge Raad echter niet mee dat het wettelijk stelsel opzij kan worden gezet dat bepaalt aan wie voorrang toekomt bij de verdeling van de executieopbrengst. Dat leidt tot het resultaat dat ook bij onterechte incasso van debiteuren door de curator de gemaakte kosten van executie en vereffening, waaronder het salaris van de curator, kunnen worden verhaald ten koste van de pandhouder wiens rechten en verhaalsmogelijkheden zijn gefrustreerd door de curator.

Volgens de Hoge Raad laat dit onverlet dat deze handelwijze van de curator in strijd kan zijn met de regels die gelden voor persoonlijke aansprakelijkheid van de curator. In het arrest Hamm q.q./ABN AMRO (HR 30 oktober 2009, JOR 2009/341) zijn regels gegeven voor de inning van stil verpande vorderingen door een curator. Als deze regels niet in acht worden genomen, kan dat meebrengen dat een curator niet handelt zoals in redelijkheid van een over voldoende inzicht en ervaring beschikkende curator die zijn taak met nauwgezetheid en inzet verricht mag worden verwacht. Dit kan leiden tot persoonlijke aansprakelijkheid voor de schade die de pandhouder lijdt. In de betreffende zaak was dat in cassatie echter niet meer aan de orde, omdat Rabobank de vordering op de curator uit hoofde van persoonlijke aansprakelijkheid reeds had laten vallen. Zie over deze uitspraak ook het artikel van mr. R. van der Jagt in JutD 2016-0034.

Bestuurdersaansprakelijkheid

In het arrest van 12 februari 2016 (ECLI:NL:HR:2016:233) gaat het om een situatie waarin de bestuurder van de failliet verklaarde BV A aansprakelijk is gesteld door de curator op grond van artikel 2:248 BW. Een bestuurder is voor de schulden van de boedel die niet door vereffening voldaan kunnen worden aansprakelijk, indien een bestuurder zijn taak kennelijk onbehoorlijk vervuld heeft en aannemelijk is dat die kennelijk onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak van het faillissement is. Uit art. 2:248 lid 2 BW blijkt dat een te late publicatie van de jaarrekening als een onbehoorlijke taakvervulling wordt aangemerkt. Daarbij wordt vermoed dat de onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak van het faillissement is. Dit vermoeden kan worden weerlegd door de bestuurder, als hij bewijst dat de onbehoorlijke taakvervulling van het bestuur niet aan hem te wijten is en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen. In deze zaak was de jaarrekening van de failliete BV A vier maanden te laat gedeponneerd. In hoger beroep heeft het hof de vordering van de curator toegewezen. De bestuurder heeft gesteld dat de teruggelopen omzet van een andere BV - waarmee A een kostenmaatschap was aangegaan - de oorzaak was van het faillissement. Door die teruggelopen omzet droeg de andere BV niet meer bij aan het betalen van de huur en alleen kon BV A de huurlast niet dragen. Het hof oordeelt dat ook met betrekking tot de teruggelopen omzet en de onbetaalde huurpenningen een verwijt van onbehoorlijke taakvervulling aan de bestuurder gemaakt kan worden. De bestuurder had volgens het hof zicht op de financiële situatie van de BV waarvan de omzet terugliep en had daardoor actie kunnen en moeten ondernemen. Daarnaast had de bestuurder er niet zonder meer vanuit mogen gaan dat BV A maar voor de helft van de huurpenningen

aansprakelijk was. De bestuurder gaat in cassatie tegen dit oordeel. Onbetwist blijft dat de te late deponering van de jaarrekening in deze situatie tot kennelijk onbehoorlijk bestuur leidt en niet als een onbelangrijk verzuim is aan te merken. De Hoge Raad oordeelt wel dat het hof onvoldoende is ingegaan op de stellingen van de bestuurder dat er andere belangrijke oorzaken van het faillissement waren en verwijst de zaak terug. Een te late deponering van de jaarrekening van vier maanden kan dus onder omstandigheden leiden tot aansprakelijkheid en worden gezien als geen onbelangrijk verzuim, maar wanneer een bestuurder stelt dat er andere belangrijke oorzaken van het faillissement zijn, dient de rechter voldoende in te gaan op die verweren.

Overige actualiteiten

De afgelopen maanden zagen wij een aantal grote winkelketens failliet gaan. In het navolgende wordt kort ingegaan op de meest in het oog springende faillissementen van de afgelopen maanden. V&D zal daarbij het meest uitgebreid aan bod komen.

V&D-vennootschappen

De V&D-vennootschappen, zijnde V&D Group Holding B.V. (hierna: V&D Holding), Divisie Vroom en Dreesmann B.V. (hierna: Divisie V&D), V&D B.V. (hierna: V&D) en La Place B.V. (hierna: La Place), kampten al langere tijd met financiële problemen. In de eerste helft van 2015 is getracht om de financiële problemen het hoofd te bieden middels een reddingsplan: een grote reorganisatie, huurverlagingen en een nieuwe kapitaalinjectie. In december 2015 bleek echter dat het reddingsplan niet was geslaagd. Er ontstonden op dat moment acute financiële problemen doordat de Amerikaanse eigenaar Sun Capital na de tegenvallende resultaten van november en december niet langer bereid was om te investeren. Op 22 december 2015 werd aan de V&D-vennootschappen uitstel van betaling verleend. Op 31 december 2015 was het faillissement van de V&D-vennootschappen een feit.

Als gevolg van het faillissement zijn de arbeidsovereenkomsten van de ruim 10.500 werknemers opgezegd. Het dienstverband van de meeste werknemers eindigde op 16 februari 2016. Na deze datum konden de curatoren niet langer over personeel beschikken en was sluiting van de warenhuizen en restaurants noodzakelijk.

Zowel voor (onderdelen van) V&D als La Place hebben curatoren de mogelijkheden voor een doorstart onderzocht. Op 26 januari 2016 is voor wat betreft La Place een doorstart gerealiseerd. Jumbo heeft alle activiteiten van La Place buiten de warenhuizen (met uitzondering van de Duitse activiteiten) overgenomen. Voor wat betreft de warenhuisactiviteiten is met diverse geïnteresseerde partijen gesproken. Het merendeel van de geïnteresseerden haakte echter af als gevolg van de omvangrijke liquiditeitsbehoefte. Uiteindelijk zijn de 62 warenhuizen op 15 februari 2016 gesloten. Op 16 februari 2016 werd duidelijk dat een succesvolle doorstart door CoolCat-eigenaar Kahn blijvend onmogelijk was geworden, nu geen zicht was op overeenstemming tussen bank en verhuurders. Het doek voor (de activiteiten van) V&D viel definitief.

DA Retailgroep B.V.

In december 2015 is door de rechtbank surseance van betaling verleend aan DA Retailgroep B.V. (hierna: DA Retailgroep). Onder DA Retailgroep vallen het hoofdkantoor en een zevental vestigingen. De overige 266 vestigingen zijn in handen van franchisenemers, die zelf konden bepalen of zij hun winkels openhielden. Enkele dagen na de verlening van

surseance van betaling volgde het faillissement. Na datum faillissement is een doorstart gerealiseerd, waarbij een deel van het personeel is overgenomen.

De financiële problemen binnen DA Retailgroep zijn ontstaan als gevolg van een aanzienlijke omzetsdaling die werd veroorzaakt doordat een deel van de franchisenemers de keten had verlaten. De kosten van het hoofdkantoor en de groothandel werden simpelweg te hoog voor het aantal drogisten dat nog aangesloten was. Het vertrek van de vele franchisenemers was het gevolg van een langlopend dispuut tussen het hoofdkantoor en de betreffende franchisenemers.

Macintosh Retail Group N.V.

Macintosh Retail Group N.V. (hierna: Macintosh), de beursgenoteerde moederverenootschap van schoenketens als Scapino, Dolcis, Invito, Manfield, PRO Sport en Brantano, kreeg in december 2015 uitstel van betaling. Op 22 december 2015 volgde het faillissement van Macintosh. Het faillissement van het merendeel van de afzonderlijke schoenketens volgde enkele dagen later. Inmiddels zijn alle winkelformules van Macintosh door de curatoren verkocht.

Macintosh kampte al jaren met een te hoge schuldenlast. Om die reden verkocht de onderneming eerder al bedrijfsonderdelen, waaronder onder meer Belcompany en het inmiddels gefailleerde Halfords. Vorig jaar zomer tekende Macintosh nog een principeakkoord over een fusie met Euro Shoe Group (hierna: ESG), de Belgische moeder van schoenenwinkelketen Bristol. Alvorens verdere uitvoering zou worden gegeven aan dit principeakkoord moest het schoenenbedrijf van Macintosh in de Benelux schuldenvrij worden. In dat kader werden woonwinkelketen Kwantum en de Britse tak verkocht. Na verkoop bleef echter een nettoschuld over van circa € 45 mln. Toen in het najaar de resultaten ook tegenvielen, klapte de deal met ESG.

Macintosh zocht na de mislukte fusie nog tevergeefs naar kopers. Toen de aandeelhouders, potentiële kopers en banken er niet uitkwamen, bleek een faillissement niet langer afwendbaar. Binnen het retailconcern van Macintosh waren ruim drieduizend mensen werkzaam.

Foto Klein B.V. / Foto Klein XL B.V.

Op 2 februari jl. is het faillissement van Klein Retail Group B.V. (hierna: KRG) uitgesproken. KRG is de moederverenootschap van de op 4 februari jl. gefailleerde elektronikawinkels Foto Klein B.V. (hierna: Foto Klein) en Foto Klein XL B.V.

Het Foto Klein concern was de laatste jaren uitgegroeid tot een concern met circa 170 personeelsleden en ruim 40 filialen. De financiële problemen van het Foto Klein concern werden veroorzaakt doordat consumenten hun aankopen steeds meer doen via onlinewinkels zoals het welbekende bol.com en Coolblue. Uit het eerste faillissementsverslag blijkt dat de curator inmiddels een (gedeeltelijke) doorstart heeft gerealiseerd waarbij een aantal voormalige personeelsleden van Foto Klein zijn overgenomen.

Paradigit

Ook elektronikaketen Paradigit heeft de faillissementsdans niet weten te ontspringen. Op 9 februari jl. zijn Paradigit Holding B.V., Paradigit Retail B.V., Ropam B.V. en PCB B.V. in

staat van faillissement verklaard. Het faillissement omvat twaalf winkels in Nederland en vijf shop-in-shops bij filialen van het inmiddels gefailleerde V&D. De webwinkel Paradigit.nl valt niet onder het faillissement.

Inmiddels hebben de curatoren van Paradigit overeenstemming bereikt over de verkoop van de activiteiten van de gefailleerde vennootschappen, waarbij 90 werknemers een nieuw dienstverband is aangeboden. De doorstartende partij is P-Hold B.V., zijnde de moederverenootschap van Paradigit.

Uit de meest recente jaarcijfers volgt dat Paradigit al langer moeizaam draaide. Vanwege de aanhoudende malaise in de retailmarkt sloot Paradigit in 2015 reeds een aantal van haar winkels.

Unlimited Sports Group B.V.

Unlimited Sports Group B.V. (hierna: USG) het moederbedrijf van onder andere winkelketels zoals Perry Sport en Aktiesport kreeg op 24 februari 2016 van de rechtbank uitstel van betaling. Slechts één dag later volgt het faillissement. Tijdens het schrijven van deze bijdrage zijn de betreffende winkels nog geopend en onderzoekt de curator de mogelijkheden voor een doorstart.

De acute financiële problemen van USG zijn mede veroorzaakt door het sluiten van de winkels van V&D en Scapino. De elf shop-in-shops van Perry Sport in V&D en de 128 shop-in-shops van Aktiesport in Scapino moesten daardoor ook de verkoop staken.